

ЗАСТОСУВАННЯ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ ПРИ УПРАВЛІННІ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ В ПЕРІОД ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Богма Сергій

Мішеніна Марина

Науковий керівник: к.е.н., доц. Криклій О. А.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» (СФ)

Ліквідність є однією з найважливіших якісних характеристик діяльності банку, яка свідчить про його надійність і стабільність.

В умовах нестабільного зовнішнього середовища важливого значення набуває аналіз впливу факторів ліквідності за допомогою стрес-тестування, оскільки його результати дозволяють оцінити величину впливу «шокової» зміни факторів на ліквідність банку.

Мета роботи – визначити умови та вдосконалити механізм стрес-тестування ліквідності банку в системі антикризового управління нею.

Поняття ліквідності в економіці застосовується як до різних об'єктів, так і має різне трактування. Ліквідність банку є складовою ліквідності банківської системи.

У ході дослідження ми дійшли висновку, що ліквідність банку – це явище, котре характеризує спроможність банку розраховуватися за зобов'язаннями та надавати конкурентоздатні послуги клієнтам, реалізація якої не перевищить запланованих витрат та забезпечить стабільну діяльність банку.

Фактори, що впливають на ліквідність банку, доцільно поділяти на зовнішні та внутрішні. Внутрішні фактори доцільно розмежувати на такі, що впливають на прояв фінансових ризиків у банку (капітальна база банку, якість активів банку, якість депозитів банку, ступінь залежності від зовнішнього фінансування, збалансованість активів та пасивів за строками), та на такі, що обумовлюють прояв інших ризиків (якість менеджменту, імідж банку, рівень кваліфікації працівників банку, характеристика та склад акціонерів, організаційна побудова та розподіл повноважень підрозділів банку). Зовнішні фактори слід поділяти на програмовані (економічний стан країни та її

економічна політика, розвиток ринку цінних паперів, розвиток міжбанківського ринку, організація системи рефінансування, спрямованість грошово-кредитної політики, політична ситуація в країні, ефективність наглядової політики контролюючих органів, сезонні коливання та циклічні зміни) та непрограмовані (наслідки стихійних лих, страйки, військові конфлікти, революції, економічні та фінансові кризи тощо).

В умовах мінливого зовнішнього середовища важливою для прийняття управлінських рішень є прогнозна оцінка зміни ліквідності банку за допомогою стрес-тестування.

Застосування стрес-тестів дає можливість дослідити рівень впливу факторів, які впливають на ліквідність банку за певних можливих негативних ситуацій. Результати стрес-тестування допомагають заздалегідь оцінити вплив потенційно можливих негативних подій на ліквідність банку та прийняти відповідні управлінські рішення. Враховуючи, що стрес-тестування є обов'язковою вимогою НБУ, його варто застосовувати з користю для банку.

Стрес-тестування ліквідності банку здійснюють за наступними етапами:

- ідентифікація факторів впливу на ліквідність банку – передбачає виявлення факторів як зовнішніх, так і внутрішніх, що будуть враховуватися під час здійснення розрахунку показників стрес-тестування;
- формування системи індикаторів факторів ліквідності банку – для кожного фактору визначаються об'єктивні характеристики, які дадуть змогу його описати;
- розробка моделі стрес-тестування – визначаються взаємовплив факторів ризику ліквідності та їх результативні показники;
- безпосереднє проведення стрес-тестування (здійснення розрахунків) – передбачає розрахунок розміру впливу визначених факторів ризику з використанням статистичних та економіко-математичних методів та моделей;
- формування висновків та прийняття управлінських рішень – результати стрес-тестування дозволяють спеціалістам порівнювати вплив різних факторів ризику, визначити важливість різних видів сценаріїв та робити

оцінку впливу різних факторів на діяльність банку. Стрес-тести надають інформацію про зміни характеру факторів ризику та ступеня їх впливу протягом певного часу за умови їх регулярного проведення.

Отже, в результаті стрес-тестування ми отримуємо приблизну оцінку потенційних втрат банку. В умовах нестабільного зовнішнього середовища інформація, котру надають стрес-тести ліквідності банку, допомагає при визначенні стійкості банку. У результаті значних обсягів витрат на організацію, проведення та високу трудомісткість стрес-тестування доцільно застосовувати на тактичному та стратегічному рівні управління ліквідністю банку.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук Т. Т. Ліквідність комерційних банків: навчальний посібник [Текст] / Т. Т. Ковальчук, М. М. Коваль. – К.: Знання: КОО, 1996. – 120 с.
2. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання та нагляду [Електронний ресурс] / Дослідницькі матеріали. Офіційний сайт Національного банку України // Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/Publication/research.htm>.
3. Сало І. В. Фінансовий менеджмент банку [Текст] : навчальний посібник / І. В. Сало, О. А. Криклій. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. – 314 с.
4. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України: Постанова, затверджена Правлінням НБУ від 06.08.2009 № 460 [Електронний ресурс] / ЛІГА-Закон // Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MN012393.html.
5. Андриевская И. К. Стресс-тестирование: обзор методологий [Текст] / И. К. Андриевская // Управление в кредитной организации. – 2007. – № 5. – С. 34–44.